

Lluís Miquel, cantautor i productor artístic

Diari La Veu, Abelard Muñoz (14/07/2013)

Lluís Miquel

El *chançonier* que va fer país

“Si bé es mira, l’obligació de l’home del nostre temps és la d’estar permanentment indignat. En un món de guerres estúpides o criminals, d’opressions no menys estúpides i criminals, d’injustícia, de misèria inexplicable, la ira hauria de ser un imperatiu ètic per cadascú de nosaltres”, va escriure Joan Fuster en la caràtula d’un disc recopilatori d’Els 4 Z, Marian Albero i Félix Estop. Figures de l’edat daurada de la *Cançó* dels anys seixanta.

Tal i com es veu, molt de temps abans al 15 M, l’escriptor de Sueca ja avançava esdeveniments. I aç ve al cas perquè si u es para a pensar, l’obra de Lluís Miquel (València, 1944) és la d’un cantautor indignat. Compromés amb la seua gent i el seu poble, com va voler Vicent Andrés Estellés. El seu estil en els escenaris de la transició exhibia formes rotundes, la seua veu ronca, els seus gestos escarits i quasi com d’aut mat, a la manera de Joe Cocker. La seua inimitable serietat a l’hora de cantar. Un professional de cap a peus.

Assegut al seu despatx del barri de Salamanca i sota una foto dels seus ídols Brassens, Brel i Ferré, el vell roquer que després va decantar per l'estil mel dic i afrancesat, s'explica bé: "La meua veu ha volgut ser de l'estil del melodista, del *chansonier* i la meua cançó, sempre amb contingut". Aqueix contingut cantat en plena i 'cutre' dictadura li va causar més d'un disgust.

Al 1968 van fer una matinal amb Raimon en el desaparegut cinema Artis (estava en el també desaparegut passatge de Russafa) i l'endemà, tots a presó. Els va encausar el TOP (Tribunal d'Ordre Públic, la sinistra broma jurídica feixista) i els van prohibir cantar a tota la província. Els franquistes, emper, tenien la batalla perduda. A mitjans dels setanta, es va produir l'anomenada *Renaixença de la Cançó*. I ací va entrar a sac Lluís Miquel, per aquesta vegada sense el perill d'acabar entre reixes. Tenia bons amics, des dels seus companys de la facultat Manuel Ardid i Alfons Cucó, qui li va escriure algunes lletres, fins a Vicent Ventura, el llegendari periodista valencià íntim de Fuster.

Així que ja tenim un xic que es matricula en Perits Agrònoms per ordre paterna fins que, en 1963, una discogràfica ofereix al seu grup Els 4 Z, un contracte per una versió d'*Al vent*, de Raimon, fet que canvia la seua vida. "La meua tasca ha estat més centrada en la lletra que en la música. En realitat el que vaig fer en la *Cançó* va ser adaptar la música

francesa a la mentalitat d'ací. Per exemple, el que per a Brel eren *les bombons*, jo ho vaig traduir per *els bunyols*. Encara que també cantava a Ray Charles en valencià, no et penses”.

Raimon va escriure sobre Els 4 Z: “A diferència de la major part dels conjunts escampats per la Península que es dediquen a imitar a aquells que estan de moda a Europa o Amèrica, els 4 Z han trobat una veu i una manera de fer pròpia i diferent”. No li faltava raó, doncs l'estil de Lluís Miquel i els seus amics va amarar la memòria sentimental del nacionalisme progressista valencià i hui és una referència d'all que haguera pogut ser, i que a hores d'ara, segueix sense ser. No va estar sol en aqueix esforç artístic i cultural, i també polític, que hui hereten els joves de la Gossa Sorda, Arrap o Obrint Pas, entre molts altres.

Al Tall, Lluís el Sifoner, Paco Muñoz, Els Pavesos...van acompanyar Lluís Miquel, en aquells concerts gloriosos de fresca llibertat recuperada. I del Nord van vindre la Companyia Elèctrica Dharma, Pau Riba, Maria del Mar Bonet...oh quins temps!; quins països mediterranis en explosió artística i social!

Amb la quatrí barrada i el sense blau, amb les Trobades i els Aplecs, i l'eufòria cívica de fer país desbordant-se pertot arreu. Abans del contraatac secessionista i garrulo de la dreta "valensiana" que encara intenta hui enterrar aqueixa memòria essencial.

“Clar, va ser l'època de la falla King Kong. Aquell intent de falla diferent. Quan ens van cridar per a actuar, els vaig dir als músics: “Ací la gent està per ballar. Seguiume”. I el van seguir. “La gent esperava cançons de política i de sobte els vam donar cançons de conya”. Aç va iniciar una altra etapa de Lluís Miquel i Els 4 Z. Van crear Patxinger Z, una formació per a acomodar-se als nous temps. Van aparèixer en televisió, en el programa del periodista García Tola i la cosa va tindre un èxit aclaparador; van recórrer tota Espanya i a més, van vendre milers de discos de l'invent.

Lluís Miquel ho recorda amb serenitat xamànica, mentre embolica cigars amb paper de fumar sense blanquejar sota els quadres originals de Mariscal i Horacio Silva. Aquest cantant fora del corrent ara dirigeix contra vent i marea la seua productora artística. Intenta capejar el temporal, esperem que amb èxit, doncs ell sempre ha eixit airós.

Hi ha moments estel·lars, per exemple quan Paolo Conte li va gravar una cançó. I el concert multitudinari a Vivers amb un trio de luxe: Pi de la Serra, Conte i ell mateix. Un

home de món que s'ha alternat amb Georges Moustaki, Brassens i altres artistes del firmament mel·dic europeu. També un intel·lectual que acudia a la llegendària tertúlia de Joan Fuster a la cafeteria Oltra amb l'escultor Alfaro, Vicent Ventura, el fotògraf Jarque i altres. Quan va deixar de cantar es va dedicar a gravar per als amics, en el famós estudi Tabalet, d'Alboraia, amb Charlie Buffalo. Va gravar a Remigi Palmero, un artista valencià, que per a desgràcia del seu públic, roman mut. Temps també lluminosos, quan, després de la caiguda de l'odiós règim, tot al País Valencià semblava possible. Per Lluís Miquel no ha perdut l'esperança. S'embolica el penúltim cigarret i quan se li pregunta per algun intèrpret actual interessant, contesta sense vacil·lar, Carles Dénia i Miquel Gil.

Un escolta a aquest cantautor, el veterà *chançonier*, que va començar imitant els Beach Boys per acabar creant el seu propi estil, i conclou que, malgrat tot, hi ha *Cançó* per a estona. La flama segueix viva.